

ହ୍ୟାଚେରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳକୁ ପୋଖରୀରେ ଛାଡ଼ିବା: କୃଷକଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ନିୟମାବଳୀ

୧

ତିନି ସପ୍ତାହର ଧାନ ଯାଆଁଳ ପ୍ରସ୍ତୁତି ନିମନ୍ତେ ତିନି ଦିନର ସ୍ତନକୁ ନର୍ସରୀ ପୋଖରୀରେ ଛଡ଼ାଯିବା ନିମନ୍ତେ ପୋଖରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ।

- ପୋଖରୀର ପାଣିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୁଖାଇ ନିମ୍ନତର ମୃତ୍ତିକା ଓଦା ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ରୁନ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ପୋଖରୀକୁ ରୋଗମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଗୁଣ୍ଡ ରୁନ ୨୦ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମିଟର ବା ୨୦୦ କି.ଗ୍ରା. ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ହିସାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପୋଖରୀ କୁ ଏକ ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛାଡ଼ି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ପୋଖରୀର ନିମ୍ନ ଭାଗରେ କଂଚା ଗୋବର ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧ ରୁ ୨ ଟନ୍ ହିସାବରେ ଏବଂ ରାସାୟନିକ ସାର ଯଥା-ଯୁରିଆ ୧୦୦କି.ଗ୍ରା ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ବା ୧୦ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମିଟର ଏବଂ ସୁପର ୨୦୦ କି.ଗ୍ରା ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ବା ୨୦ ଗ୍ରା. ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମିଟର ହିସାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳ ଛଡ଼ା ଯିବାର ୩ରୁ ୪ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ପୋଖରୀ କୁ ଜଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଧୂରେ ଧୂରେ ପୋଖରୀ କୁ ନଳ କୁପ ଜଳ ଦ୍ୱାରା ୨ ଫୁଟ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା । ଯଦିଓ ନଳକୂପ ଜଳ ନ ମିଳେ ତେବେ କୌଣସି ପୋଖରୀ ର ଉପର ସ୍ତର ପାଣିକୁ ୧୦୦ ମାଇକ୍ରନ ନାଇଲନ ଯାଲି ଦ୍ୱାରା ଛାଣି ପୁରାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଭିଜା ଯାଇଥିବା ଶୋରିଷ ପିଡ଼ିଆ ୧ ଗ୍ରା.୨୫ ମିଲି.ଗ୍ରା. ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମିଟର ବା ୧୨ କି.ଗ୍ରା. ୫୦୦ଗ୍ରା. ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ହିସାବରେ ପୋଖରୀ ରେ ସିଞ୍ଚାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଶୋରିଷ ପିଡ଼ିଆ ଜୈବିକ ସାର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ।
- ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳ ପୋଖରୀ ରେ ଛଡ଼ା ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଅଭିପାଳନ ପୋଖରୀ କୁ ବାରମ୍ବାର ମଶାରୀ ଜାଲ ପକାଇ ନଟନଟକା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କୀଟ ମାନଙ୍କର ଶୁକ ମାନଙ୍କୁ ବାହାର କରିବା ଦରକାର ।
- ପାଣି ପୁରାଇବାର ତିନି ଦିନ ପରେ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳ ଛଡ଼ାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳକୁ ସକାଳ ସମୟରେ ପୋଖରୀରେ ଛଡ଼ାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳ ଅଣାଯାଇଥିବା ପଲିଥିନ ଜଳର ଉତାପ ପୋଖରୀ ଜଳର ଉତାପ ସହିତ ସମାନ କରିବା ପାଇଁ ପଲିଥିନ ଗୁଡ଼ିକୁ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ପୋଖରୀ ଜଳରେ ଭସାଇ ରଖିବା ଦରକାର । ୨୦୦ ଗୋଟା ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳ ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମିଟର ବା ୨୦ ଲକ୍ଷ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ହିସାବରେ ଛଡ଼ା ଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ୩-୪ ଗୋଟି ବତକ ବା କୁକୁଡ଼ା ଅଣ୍ଡାକୁ ଏକ ଲକ୍ଷ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳ ନିମନ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଦିନର ଖାଦ୍ୟ ଭାବେ ଦେବା ଏବଂ ଉକ୍ତ ମାତ୍ରାକୁ ୪ ଭାଗରେ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ପାଂଚ ଦିନ ପରେ ଅଣ୍ଡା ଖାଦ୍ୟକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେବା ଦରକାର କିନ୍ତୁ ବତୁରା ଯାଇଥିବା ଶୋରିଷ ପିଡ଼ିଆ ଖାଦ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଶୁଖୁଆ ଗୁଣ୍ଡ ବା ପାଉଡ଼ର ଖଦ୍ୟ (୪୦% ପୃଷ୍ଠିସାର ଯୁକ୍ତ) ପାଣିର ଉପରି ଭାଗରେ ଭସାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ଏହା ପ୍ରାକୃତିକ ଖାଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।
- ପାଣିର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ୨୫ ରୁ ୩୦ ସେ.ମି. ରଖିବା ପାଇଁ ସପ୍ତାହକୁ ଥରେ ଯୁରିଆ ୨ ଗ୍ରା.ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମି.ବା ୨୦ କିଗ୍ରା.ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ସୁପର ୪ଗ୍ରା.ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମି.ବା ୪୦ କିଗ୍ରା.ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ହିସାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଦରକାର ।
- ଅତ୍ୟଧିକ ରାସାୟନିକସାର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଅଭିପାଳନ ପୋଖରୀ ଜଳର ମାନ ଖରାପ ହୋଇଥାଏ । ପୋଖରୀ ର ଗଭିର ସ୍ଥାନରେ ଜଳର ଗଭୀରତା ୫ ଫୁଟ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୫ରୁ ୬ ସେ.ମି ପାଣି ପୁରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ତିନି ସପ୍ତାହ ପରେ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳକୁ ଧରି ବିକ୍ରୀ କରିଦେବା ଉଚିତ୍ କିମ୍ବା ମିଶ୍ରିତ ବାଷ୍ପ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପୋଖରୀ ରେ ୫ ରୁ ୧୦ଟି ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମି.ବା ୫୦,୦୦୦ ରୁ ୧,୦୦୦୦୦ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ହିସାବରେ ଛଡ଼ାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଯାଆଁଳ ବଂଚିବାର ହାର ନ କମିବା ପାଇଁ ତିନି ସପ୍ତାହ ପୂର୍ବରୁ ଯାଆଁଳକୁ ଅଭିପାଳନ ପୋଖରୀରୁ ବିକ୍ରି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
- ଅମଳ ପୋଖରୀରେ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳର ଆବଶ୍ୟକତା କାର୍ଯ୍ୟ ମାଛର ସମୁଦାୟ ଓଜନ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଶୈବାଳ ଖାଉଥିବା ମାଛ ସମୁଦାୟ ମାଛର ୪୦% ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ତିନି ସପ୍ତାହର ଧାନି ଯାଆଁଳ ପ୍ରସ୍ତୁତି ନିମନ୍ତେ ପୋଖରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ।

- ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳ ଛାଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଅମଳ ପୋଖରୀ କୁ ଶିକାରୀ ମାଛ ଯାଆ କର, ଶେତଳ ମୁକ୍ତ କରିବା ଦରକାର ।
- କୃଷିଜାତ ଦୁବ୍ୟର ଅଦରକାରୀ ପଦାର୍ଥ ଯଥା କୁଣ୍ଡା ବା ଶୋରିଷ ପିଡ଼ିଆ ବୈଦିକ ପୋଖରୀ ରେ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ପୋଖରୀ ଜଳର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ୨୫ ରୁ ୩୦ ସେ.ମି. ରଖିବା ଏବଂ ଶୈବାଳର ଉପସ୍ଥିତି ପାଇଁ ସପ୍ତାହକୁ ଥରେ ଯୁରିଆ ୨ ଗ୍ରା. ପ୍ରତିବର୍ଗ ମି. ବା ୨୦କି.ଗ୍ରା.ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ଏବଂ ସୁପର ୪ ଗ୍ରା.ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମି.ବା ୪୦ କି ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ପୋଖରୀରେ ପକାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ସୁପର ସାରକୁ ଜାଲି ପ୍ଲଷ୍ଟିକ ଅଖା ରେ ଢାଳି ପୋଖରୀ ମଝିରେ ବାଉଁଶ ସାହାଯ୍ୟ ରେ ଝୁଲାଇ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଯୁରିଆ ସାର ପାଣିରେ ମିଳାଇ ଯାଉଥିବା ହେତୁ ତାକୁ ଭିଜା ଯାଇଥିବା ଶୋରିଷ ପିଡ଼ିଆ ସହିତ ମିଶାଇ ପୋଖରୀରେ ପକାଯିବା ଦରକାର ।
- ତିନି ମାସ ପରେ ମହୁରାଳି ମାଛକୁ ଅମଳ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଅମଳ ସମୟରେ ୨୨ ରୁ ୨୫ ମି.ମି. ଫାଙ୍କ ବିଶିଷ୍ଟ ଜାଲ ଦ୍ୱାରା ରୋହି, ଭାକୁର ଏବଂ ମିରକାଳି ମାଛକୁ ପୋଖରୀର ଗୋଟିଏ ଦିଗକୁ ନେଇଯିବା ଦରକାର ।
- ତାପରେ ମଶାରୀ ଜାଲ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମେ ଟଣା ଯାଇଥିବା ଜାଲର ବିପରୀତ ଦିଗରେ ଜାଲ ଟାଣି ମହୁରାଳି ଅମଳ କରାଯାଇଥାଏ ।
- ଅମଳ କରିବାର ଗୋଟିଏ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ କୁତ୍ରିମ ଖାଦ୍ୟ ବନ୍ଦ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ମହୁରାଳି ଅମଳ ସମୟରେ ସଫ୍ଟ୍ ମାଛକୁ ନଧରି ୧୦ ରୁ ୧୫ ପ୍ରତିଶତ ମାଛକୁ ପୋଖରୀରେ ଛାଡ଼ିଦେବା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ପୁନର୍ବାର ବଂଶ ବିସ୍ତାର କରିଥାନ୍ତି ।
- ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳ ଛାଡ଼ାଯିବା ସମୟରେ ୩୦୦ ରୁ ୪୦୦ ଗ୍ରା.ସାଇଜର ରୋହି, ଭାକୁର ଏବଂ ମିରକାଳି ଯାଆଁଳ ଛାଡ଼ିଲେ ସେସବୁ ୩ରୁ ୪ମାସ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
- କାର୍ଯ୍ୟ ମାଛ ଏବଂ ମହୁରାଳି ମାଛର ମିଶ୍ରିତ ଚାଷରେ ଉଦ୍ଭିଦ ପୁରକ ଖାଉଥିବା ମାଛର ଅନୁପାତ ୪୦% ଏବଂ ସେଥିରୁ ମହୁରାଳି ମାଛର ଅନୁପାତ ୧୦% ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ତିନି ମାସ ଚାଷ ପରେ ମହୁରାଳି ମାଛର ହାରାହାରି ଓଜନ ୩ରୁ ୪ ଗ୍ରାମ ହୋଇଥାଏ ।

ତିନି ଦିନର ମହୁରାଳି ମାଛ ସ୍ତନକୁ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ମିଶ୍ରିତ ଋଷ ଅମଳ ପୋଖରୀରେ ଛଡ଼ାଯିବା ପର ଯତ୍ନ ।

- ଅଭିପାଳନ ପୋଖରୀରେ ଯାଆଁଳ ଛଡ଼ା ଯିବା ପୂର୍ବର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସାରେ ପୋଖରୀ କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଦରକାର ।
- ଚାଷ କରିବାକୁଥିବା ପୋଖରୀକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଶିକାରୀ ମାଛ ଯାଆ-କର, ଶେତଳ ଏବଂ କୋପେ ପୋଡ଼ସ ଭଳି ଯୁପ୍ଲାଇଟ'ନ ଓ ଶିକାରୀ ପୋକ ମୁକ୍ତ କରିବା ଦରକାର ।
- ଯାଆଁଳ ଗୁଡ଼ିକର ମୁହଁ ଛୋଟ ହୋଇଥିବା କାରଣରୁ ସେମାନେ ରୋଟିଫର ଓ ପାରାମେସିୟମ ଭଳି ପ୍ରାକୃତିକ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ଉକ୍ତ ରୋଟିଫର ଏବଂ ପାରା ମେସିୟମ ର ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଶୁଖିଲା ଘାସ କୁ ବନ୍ଦର ତଳକୁ ପକାଇ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ମହୁରାଳି ସ୍ତନ ୫୦ ଗୋଟା ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମି.ବା ୫ ଲକ୍ଷ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ମହୁରାଳି ସ୍ତନ ଛଡ଼ାଯିବାର ୨୦ ଦିନ ପରେ କାର୍ଯ୍ୟ ମାଛର ଅଙ୍ଗୁଳିକା ଯାଆଁଳ ଛଡ଼ା ଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଖାଦ୍ୟ ଭାବେ ମହୁରାଳି ସ୍ତନ କୁ ଶୋରିଷ ପିଡ଼ିଆ ସହିତ କାଞ୍ଚିଆକୁଣ୍ଡା ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଅଜୈବିକ ସାର ହିସାବରେ ଯୁରିଆ ୨ ଗ୍ରା.ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମି. ବା ୨୦କି.ଗ୍ରା ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ଏବଂ ସୁପର ୪ଗ୍ରା. ପ୍ରତିବର୍ଗ ମି.ବା ୪୦ କି.ଗ୍ରା ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ସପ୍ତାହକୁ ଥରେ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପୋଖରୀ ପାଣିର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ୨୫ ରୁ ୩୦ ସେ.ମି. ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ସ୍ତନ ଛଡ଼ା ଯିବାର ୩ ରୁ ୪ ମାସ ପରେ ମହୁରାଳି ଅମଳ କରାଯାଏ ଏବଂ ଅମଳ ସମୟରେ ଖସି ରହିଥିବା ମହୁରାଳି ପୋଖରୀ ରେ ପୁନର୍ବାର ଅଣ୍ଡା ଦେଇ ବଂଶବିସ୍ତାର କରିଥାଏ ।

The leaflet is published under the project "Taking nutrition-sensitive carp-SIS polyculture technology to scale" implemented by WorldFish. This project is funded by the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ) commissioned by the Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) through the Fund International Agricultural Research (FIA).

